

Кунділовська Т.А.

к.т.н., доцент,

Неруца Л.В.

аспірант

Одеський національний економічний університет (Україна)

СЕРТИФІКАЦІЯ ОРГАНІЧНОЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ ЯК ЧИННИК КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВИРОБНИКІВ

Україна стала невід'ємною складовою глобального ринку органічної продукції, що забезпечує попит різних країн світу, та входить до числа 20-ти країн – найбільших світових експортерів. Вітчизняні аграрії стрімко займають органічну нішу. За інформацією FiBL та IFOAM, у 2016 р. в Україні нараховувалось 294 господарства, що отримало статус «органічного», а загальна площа сільськогосподарських земель, обробіток яких здійснювався з дотриманням принципів органічного виробництва, склала 381,2 тис. га (0,9% від загальної площі земель сільськогосподарського призначення України), з яких 91,6 тис. га перебували у перехідному періоді. Серед європейських країн Україна займає 11 місце за цим показником [1]. Лідерами за площею органічних земель є Одеська обл. – 88,9 тис. га, Херсонська обл. – 46, 1 тис. га, Дніпропетровська обл. – 37,8 тис. га. Під вирощуванням зернових культур зайняті 45,4% сільськогосподарських площ, 18% займають олійні, 5,3% – бобові, овочі – 1,6%, фрукти – 0,7% [2].

За оцінкою аналітиків ІА «АПК-Інформ», експорт органічних зернових, олійних культур та продуктів їх переробки в сумі за 2017 рік зріс на 10% в натуральному і на 7% у вартісному вираженні – до 207 тис. тонн або 42 млн. євро порівняно з 2016 р. При порівнянні з 2015 р. цей приріст склав 80% та 59% відповідно [3].

Проте у сфері вирощування органічної продукції ризики є значно вищими, ніж для традиційного господарства. За останній рік відбувається часткова десертифікація площ та культур, зміна аграріями сертифікаційних органів та стандартів, відмова фермерів вирощувати органіку внаслідок низької культури співробітників органічних підприємств, складностей планування, фінансових проблем, збільшення витрат на паливо та заробітну плату, труднощів у виборі засобів захисту рослин тощо. Деякі фахівці ринку органічної продукції стверджують, що є певна частка «умовно органічної продукції», при вирощуванні якої частково застосовуються і мінеральні добрива, і хімічні засоби захисту рослин, проте вони мають сертифікаційні органічні посвідчення [4].

Ускладнює ситуацію відсутність вітчизняних стандартів органічного виробництва, не затвердження правил сертифікації продукції та акредитації сертифікаційних органів. Українські виробники проходять сертифікацію згідно нормативних актів інших країн. Велика кількість органічних стандартів ускладнює вибір найбільш придатного стандарту для сертифікації, що в першу

чергу залежить від кінцевого споживача продукції. У таких умовах, лише підприємства, що сертифікують продукцію за європейськими стандартами, мають можливість імпортувати товари до європейських країн та бути конкурентоспроможними. Така сертифікація проводиться відповідно до стандарту Міжнародних акредитованих органів сертифікації з органічного виробництва і переробки, еквівалентного Постановам Ради (ЄС) № 834/2007 та 889/2008 «Стосовно органічного виробництва і маркування органічних продуктів» за допомогою приватних організацій з сертифікації «Органік Стандарт», «Інтерсерт Україна», «Bureau veritas», «SGS» та ін. [5].

В даний час процес реформування законодавства у сфері сільського господарства розпочався. 10 липня 2018 р. Верховна Рада України прийняла Закон України № 5448-д «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції», який встановлює загальні засади правового регулювання у сфері органічного виробництва агропродукції. Зазначеним Законом запроваджується чітка та прозора система реєстрації органів сертифікації, операторів ринку органічної продукції, визначається механізм державного контролю за діяльністю суб'єктів ринку органічної продукції та встановлює їх відповідальність за порушення законодавства у цій сфері. Разом з цим регламентуються процедури сертифікації органічного виробництва й обігу органічної продукції, встановлюються вимоги до органів сертифікації та їх функції [6].

Імплементация положень даного Закону гарантуватиме всім споживачам впевненість у відповідності продукції, яка маркується як органічна, сприятиме захисту операторів ринку від недобросовісної конкуренції, забезпечить прозорі умови ведення бізнесу у сфері виробництва та обігу органічної продукції.

Література

1. Швейцарсько-український проект «Розвиток органічного ринку в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukraine.fibl.org>.
2. Другий міжнародний конгрес «Органічна Україна 2018» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.euroagrochem.com/organic-ukraine-2018>
3. За 2 роки експорт органічної продукції з України зріс на 80% [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.https://agronews/ua/node/90146>
4. Лукьяненко Г. В Украине процветает рынок «недоорганики» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://latifundist.cominterview/414-bleb-lukyanenko-v-ukraine-protsvetaet-rynok-nedoorganiki>
5. ТОВ «Органік стандарт» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.organicstandard.com.ua/ua>.
6. Прийнято Закон про основні принципи та вимоги до органічного виробництва [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minagro.gov.ua/node/26015>.